

ÚSTŘEDNÍ KOLO 51. ROČNÍKU DĚJEPISNÉ OLYMPIÁDY

II. kategorie

**„Šlechta v proměnách času - střeoevropská šlechta na pozadí
dějinných událostí v letech 1648-1948“**

2021/2022

PÍSEMNÁ PRÁCE NA TÉMA:

„Šlechtic mého regionu“

Název práce: Alfréd Windischgrätz: Pýcha a předsudek

Zpracoval: Libor Staněk

**Adresa školy: Gymnázium Strakonice, Máchova 174
386 48 Strakonice**

Ročník: 4.

Kraj: Jihočeský

Obsah

Slovo úvodem.....	3
Problematika historiografického bádání	3
Deník jako okno do duše i doby.....	3
Stručný přehled faktografických údajů	4
Doslov.....	5

Slovo úvodem

Bývá zvykem, že člověk je přitahován k osobnostem historicky a společensky kontroverzním. Jednou s takovýchto postav našich dějin je zcela jistě Alfréd Candid, kníže Windischgrätz¹, jehož život, plný protikladů a osobních tragédií, byl pevně provázán s osudy Českých zemí, jež pomáhal utvářet stejně tak, jako ony utvářely jeho.

Problematika historiografického bádání

Oproti mnoha svým současníkům z řad středoevropské aristokracie nevyužil Alfréd Candid přelom 18. a 19. století k cestovatelské či primárně budovatelské a průmyslové činnosti v duchu osvícenství a romantismu a namísto toho zvolil tradiční dráhu vojenského důstojníka. To pro badatele paradoxně vytváří mnoho překážek, neboť na rozdíl od činností výše zmíněných nebylo na vojenské kariéře šlechticů v dané době zhora nic výjimečného, a tak se s jménem knížete Windischgrätze ve specializovaných publikacích nesetkáme tak často jako s jinými aristokraty, kteří lépe odráželi nové trendy své doby. To však neznamená, že by se knížeti Windischgrätzovi v prostředí odborné literatury nevěnovala žádná pozornost, informace jsou jen často poschovávány po dílech věnujících se primárně jiným tématům. Velkým přínosem pro mne proto byly práce věnující se historickému vývoji panství a městyse Štěkeň, stejně jako publikace týkající se událostí revolučních let 1848 a 1849. Množství potencionálně užitečné dokumentace se mi podařilo vystopovat v Zemském archivu ve Stuttgartu, obsahujícího mj. zachovalou osobní korespondenci knížete. Bohužel jsem však vzhledem k nemožnosti vycestovat do Německa ani získat přístup k digitalizovaným záznamům nemohl tyto materiály využít, a tak zůstávají prozatím pouze velmi lákavou možností a výzvou do budoucna.

Deník jako okno do duše i doby

Volba deníkové formy zpracování životního příběhu Alfréda Kandida Windischgrätze spočívala v příležitosti vhlédnout do jeho vnitřního světa, prozkoumat duševní a názorové dění v něm a snad tak lépe pochopit události, které se nesmazatelně zapsaly do dějinného vývoje národů Podunajské monarchie. Jelikož se mi nepodařilo nahlédnout do osobních textů Alfréda Candida, musel jsem při tvorbě tohoto fiktivního deníku vycházet čistě z vlastního

---

¹ V textu využívám podoby rodového jména Windischgrätz, v jiných zdrojích je možné se setkat i s variantou zápisu Windischgraetz, Windisch-Grätz a Windisch-Graetz. Totéž platí i pro křestní jméno Candid, vyskytující se také v počestlé podobě Kandid či německé Candidus.

zvážení dostupné literatury a názorů jiných povolanejších badatelů, týkajících se charakteru knížete. Z tohoto důvodu není možno považovat mou práci za konečnou syntézu, vyvozující konkrétní závěry z pevně daných faktografických údajů, ale spíše domnělou hypotézu na nich stavějící a o ně se opírající. Jsem si samozřejmě vědom, že rozhodnutí zpracovat danou látku tímto způsobem omezuje její využitelnost v kruzích odborné historiografie, zároveň však činí práci přístupnější širšímu okruhu laiků, kterým takováto netypická podoba jinak špatně polapitelné látky snad pomůže lépe proniknout do tématu.

Stručný přehled faktografických údajů

Zůstalo by asi dlužno, kdybych neposkytl stručný výklad základních údajů a informací vztahujících se k životu Alfréda Candida knížete Windischgrätze.

Alfréd Candid Windischgrätz se narodil 11. května roku 1787 v Bruselu. Jeho otcem byl Josef Mikuláš, hrabě Windischgrätz, který roku 1781, resp. 1784 získal panství Štěkeň, Tachov a v roce 1785 statek Vintířov, na nichž mj. pokračoval ve stavebních projektech předchozích majitelů, hrabat Losyů z Losinthalu². Právě tímto ziskem se přesunul původně štýrský rod Windischgrätzů na území Českého království, kde vydržel až do první poloviny 20. století. Alfréd Candid byl dítětem z Josefova druhého manželství s vévodkyní z rodu Arenbergů. Zajímavostí je, že ze stejného rodu pocházela i matka Alfrédovy budoucí chotě Marie Eleonory, Paulina. Budoucí manželé byli tedy vzdálenými příbuznými.

V 17 letech nastoupil Alfréd Candid vojenskou kariéru jako poručík hulánského pluku knížete Schwarzenberga a zúčastnil se bitvy u Ulmu³, u Aspern a později se již jako plukovník vyznamenal v bitvě u Lipska. V téže době došlo k jeho povýšení do knížecího stavu, přičemž tento titul byl roku 1822 rozšířen na všechny členy rodu.

V roce 1821 provedl novogotickou úpravu kostela sv. Václava v Tachově, zrušeného císařem Josefem II., jenž zároveň přetvořil na rodovou hrobku. V roce 1825 zakoupil za výhodnou cenu panství Kladruby i s přilehlým bývalým klášterem, v němž jeho potomci vybudovali rodinnou hrobku. V témže roce mu bylo navíc dvorním výnosem dovoleno užívat přídomku „Jasnost“, což jen podtrhává vážnost, již se mu od panovníka a dvora dostávalo. Dalším

---

² Možno setkat se také s formou zápisu Losyové z Losimthalu, německy pak Losy von Losinthal, popř. Losy von Losimthal.

³ Zde byl kníže zajat francouzskou armádou. K jeho propuštění došlo až na přimluvu generála Belliarda, náčelníka štábu maršála Murata, s nímž se Windischgrätz znal z Belgie, kam v mládí jezdil navštěvovat dvůr knížat Arenbergů.

důkazem této skutečnosti je účast knížete na setkání císaře Františka I. s ruským carem a pruským králem v Mnichově Hradišti roku 1833.

Dobré pověsti Alfréda Candida nasvědčuje i fakt, že byl ruským carem Mikulášem I. přizván na vojenské manévry, probíhající v roce 1837 nedaleko ukrajinského Voznesenska. Tuto událost připomíná klasicistní branka štěkeňského zámku, postavená Alfrédovou chotí Eleonorou, nesoucí mj. erb knížete Windischgrätze i s poctami v podobě odznaků vojenského řádu Marie Terezie a řádu Zlatého rouna. První zmíněný mu byl udělen roku 1814, druhý pak v roce 1830. Za zmínku též stojí, že právě ve Štěkni v roce 1847 hostil Alfréd Candid budoucí císaře Františka Josefa a Ferdinanda Maxmiliána Habsburské.

Od roku 1840 působil jako vrchní zemský velitel v Českém království, jakož takový to byl právě on, komu byla v červnu roku 1848 udělena povinnost potlačit nejdříve povstání v Praze a po úspěších zde i ve Vídni. Nakonec byl na podzim onoho roku postaven do čela armády, jejímž cílem bylo rozbít povstání v Uhrách, pomalu přerůstající v revoluci s cílem úplného odtržení od habsburské monarchie. Po počátečních úspěších byl však na jaře roku 1849 z této pozice odvolán zpět do Vídně.

Na konci padesátých let byl jako diplomat vyslán na dvůr pruského krále Bedřicha Viléma IV.⁴, jehož se neúspěšně pokusil získat jako spojence pro válku v Itálii. Následně roku 1859 získal pozici guvernéra spolkové pevnosti Mohuč a na sklonku života se stal dědičným členem rakouské panské sněmovny.

Zemřel ve Vídni 21. března 1862, zanechav za sebou 5 synů a 2 dcery. Pohřben byl zprvu v rodové hrobce v kostele sv. Václava v Tachově, roku 1886 byly jeho ostatky přeneseny do nově dokončené hrobky v Kladrubech.

Doslov

Pevně věřím a doufám, že tato skromná práce náležitě poslouží svému stanovenému účelu, to jest vzbudit zájem o postavu knížete Alfréda Candida i o dobu, v níž žil, a to např. skrze publikaci ve školním časopise strakonického gymnázia. Mně samotnému posloužila jako způsob dozvědět se něco více o mém rodném kraji, a to především v kontextu obce Štěkeň, která k mému příjemnému překvapení ukrývala mnohé pozůstatky a vzpomínky na Windischgrätzovu dobu.

---

⁴ V českém prostředí je možné narazit také na variantu překladu jména jako Fridrich Vilém, bližší originálnímu znění, tj. Friedrich Wilhelm.

Zdroje

Použitá literatura:

BENEŠ, Karel Josef. *1848 v projevech současníků*. Praha: Aventinum, 1932.

ČERVENKA, Vladimír. *Heraldické a epigrafické památky ve Štěkni*. Jihočeský Herold. 2014, 2/2014, s. 2-33.

ČERVINKA, Otakar. *1848: román a skutečnost: z pamětí našich otců*. Praha: F. Šimáček, 1905.

JÍLEK, František. *Dějiny městyse Štěkně nad Otavou*. Štěkeň, 1927 (strojopis).

JUŘÍK, Pavel. *Encyklopedie šlechtických rodů*. Praha: Universum, 2014.

KOBLASA, Pavel. *Panství Štěkeň a Windischgrätzové*. In: Rodopisná revue. 2007, 2, s. 12-13.

KUBÍKOVÁ, Anna. *Marie Eleonora Windischgrätzová, rozená Schwarzenbergová*. In: Obnovená tradice. 2012, 23(46), s. 1-6.

PERNES, Jiří; FUCÍK, Josef; HAVEL, Petr, a kol. *Pod císařským praporem. Historie habsburské armády 1526–1918*. Praha: Elka Press, 2003.

POKORNÝ, Ladislav. *1848 – Rok zmařených nadějí*. In: Křesťanská revue. 2018, 85(2), s. 45-46.

WURZBACH von, Costantin. *Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich*. Band 57, Windisch-Grätz–Wolf. Wien, 1856-1891.

Televizní dokumenty:

Revoluční rok 1848 – mýty a skutečnost. In: Historie.cs [televizní dokument – online archiv ČT]. Česká televize, 2012.

Internetové zdroje:

CREATIVE COMMONS. *Alfred Windischgrätz* [online]. [cit. 2.5.2022]. Dostupný na WWW: https://cs.wikipedia.org/wiki/Alfred_Windischgr%C3%A4tz

Alfred Candid, My kníže z Windischgrätz

Osobní deník 1848

18. květen, Leskov u Tmavy

Dnes, v dopoledních hodinách, mi byl předán list od Jeho výsosti císaře Ferdinanda. Mám se urychleně přesunouti do Prahy, už od poloviny března tam panuje napjatá situace, lidé si údajně připravují volby do vlastního zemského sněmu, chtějí pořádat celoříšský sjezd Slovanů. Hrabě Thun-Hohenstein, na místo aby jako guberniální prezident nějak zakročil, lid jeho bláhovství podporuje. V Uhrách Kossuth a jeho národní gardy víří prach, v Itálii se už válčí. Měl bych být po ruce hraběti Radeckému, ne krotiti odbojné Čechy. Vždyť sami neví, co pořádně chtějí. Do Vídně, před císaře, poslali delegaci v režii hospodského! Plebejská třída se nezapře v žádném kraji, naopak křičí zrovna nejhlasitěji, když její stát potřebuje podpořit. A právě mně, jako tamnímu vojenskému veliteli, připadla povinnost zajistit, že ten křik a řev v činy a násilnosti se nepromění.

21. května, Praha

Po příjezdu do Prahy jsem byl okamžitě s náležitými poctami uvítán městskými zástupci, kteří dorazili do mé prozatímní rezidence, vojenského velitelství v Celetné ulici. Doslechl jsem se, že dříve se jednalo o městskou mincovnu. Několik měšťanů, pokoušejících se o dojem pro jejich stav nepřiměřené důstojnosti mi vzdalo hold a vyjádřilo víru v poklidný průběh mého pobytu v jejich městě. Mají strach, a to je dobře. Bojí se, aby nezazněli výstřely jako ve Vídni v březnu. Musím se pokusit tento stav udržet, jen ať vidí, že Praha je stále prvořadě městem císaře a jeho vojáků. Čím častěji uvidí ozbrojence, tím lépe.

8. června, Praha

Prahou se rozezněl zvuk, libější a velkolepější, než jakého by byli schopny vydati zvony římské. Moji muži, kráčející jeden vedle druhého, pyšně zdvihající čela k nebesům, zaplavili centrum města jako hejno starozákonních kobylek. Ozvěna jejich pevného kroku na kamenné dlažbě musela vnést bázeň a úctu do srdce každého měšťana. A mně přinesla pocit

zadostiučinění, vědomí síly rakouské armády. Má drahá choť sice namítala. „Taková pompéznost, přehlídka slavnostní stejně jako zbytečná, proti tobě jen lid poštvé,“ řekla. Má milovaná je příliš mírná, její ženská bázlivost ji vede k plachosti i v dobách, kdy může opatrnost pouze uškodit. Pražané jsou u vytržení z toho jejich sjezdu Slovanů, ulice se hemží lidem všeho druhu. Je třeba ukázat, že kontrolu nad městem stále držím já a moji muži.

12. června, Praha

Hflupáci bláhoví! Neměl jsem jim žádnou velkou mši dovoliti. Nechte plebejce se shlukovat, a přemnoží se jak otravný hmyz. Přesunuli se k mému velitelství, snad chtěli demonstrovat. Já právě vyprovázel představené města, když se dav vrhl mezi nás, pokřikujíc nadávky. To už zakročila hlídka poručíka Jablonského. Vytlačila tu chamrad' k Prašné bráně, padly první výstřely. Bože! Jaké jsou tvé pohnutky?! Proč bereš život těm, kteří si nejvíce zaslouží žítí? Byls to ty, kdo vedl tu kulku, jež vzala život mé milé Eleonoře.⁵ Chudáček! Stála u okna, chtěla vidět, co se děje. Tehdy si ji našla smrt. Aspoň... Aspoň byla rychlá, bezbolestná. Ne jako u její urozené matere, vévodkyně Schwarzenbergové. Je to strašná souhra osudu. Vždyť ta kulka jistě nesla moje jméno.

A byls to ty bože můj, kdo držel šavli, která uštědřila tak strašnou ránu mému synovi? Vrhel se hrdinně, po své vlastní vůli, na bariády, aby podpořil Schüttovi chlapce, a teď leží na lůžku, zápasíc o život.

15. června, Praha

Je nad ránem. Snahy potlačit rozbouřený lid s puškou a mečem v ruce se prokázaly jako málo platné. Moji hoši nejsou na boj v ulicích připraveni, nemají náležité zkušenosti. Změnil jsem tedy způsoby své vojenské. Nebudu s těmi bídáky bojovat po jejich, ale oni po mém! Stáhl jsem většinu mužů na druhý, levý břeh řeky Vltavy. Ti revolucionáři už si myslí, že zvítězili. „Starý Windischgrätz má nahnáno!“ říkají si určitě. Ale běda! Ani náš milostivý hrabě Thun-Hohenstein jim nepomůže. Dětinsky si to nakráčel přímo mezi tu pakáž, prý zjistit, co se děje. Okamžitě jej zajali. To na mě ale nezapůsobí! Ublížiti mu si nedovolí, tím jsem si jist. Byl jsem se také jist, že Pražané zbraně nepozvednou. Tehdy jsem se mýlil, třebaže mě má milovaná... varovala. Ted' už tu ale není, už mi nemůže nic rozmlouvat, dát mi upřímnou radu...

⁵ Jedná se o Eleonoru Windischgrätzovou, již dříve zmiňovanou choť knížete Alfréda Candida, jež byla na počátku pražského červnového povstání zastřelena ve svém bytě na vojenském velitelství v Celetné ulici, když oknem vyhlížela do ulice. Z otcovy strany pocházela z rodu Schwarzenbergů, z matčiny strany pak z rodu Arenbergů.

Nařídil jsem podpálit vodárenskou věž a mlýny na Starém Městě.⁶ Plameny budou dobře živeny, budou šlehat vysoko na noční oblohu. Pražanům se dostane zaslouženého ohně jako z pekla. To ještě neznají pravý smysl mé zdánlivé „kapitulace“. Nechal jsem svést děla. Namísto křikání Pražany dnes ze spánku vytrhnou úderý dělostřelby. Budou se bát jako ještě nikdy předtím. Ucíť hrůzu a děs. Ucíť smrt. Samozřejmě nesmí tušit, že moji dělostřelci mají přísný zákaz směřovat palbu přímo na město. Rány budou dopadat až za něj. Mohl bych chtít jejich krev, u císaře bych své rozhodnutí jistě odůvodnil, ale... Chci být lepší než oni. Já musím být lepší. Můj stav, má čest mi tak káže. Mé svědomí. Vím, moje drahá, že ty bys mi tak jistě také poradila. Nastokrát jsem tvých rad neuposlechl a mnohokrát bych tak učinil znovu, ale nyní pro jednu mi srdce velí poslechnout tvůj hlas. Tvůj hebký, sametový hlas...

15. června, Praha

Pozdní hodiny večerní. Odstřelování probíhá znamenitě. Rachot děl a dopady strel se rozléhají po celém městě i okolí. Pro civila musí to býti hrůzostrašný výjev. Pro nás, vojáky, však jaké krásné panorama.

Dvorní komise, tvořená výsostnými budižkničemy, rozhodla se mě odvolat z velící funkce, údajně aby tak mohlo být snazšího jednání s Pražany dosaženo. Moji věrní vojáci hned se jali si stěžovati: „Bez našeho generála knížete, není vojáků, jenž by bojovali.“ Nakonec i můj zamýšlený náhradník, hrabě Mensdorf, sám uznal mou přítomnost ve velení za zcela zásadní. Panovala totiž obava, že by muži bez mého dohledu ztratili kázeň a mohli by do města vpadnouti a započítati drancování.

16. června, Praha

V souladu s usnesením dvorní komise nad Prahou vznesen byl stav obležení.

17. června, Praha

Mé snahy přinesly kýžené ovoce. Povstalci se vzdali. Opustili barikády, vydali své zbraně. Situace se uklidnila i bez zbytečného krveprolití. Snad mi Bůh mou vstřícnost jednou splatí. A stejně splatí i služby těch dvou desítek mladíků, kteří ve službě vlasti položili své životy. Na straně nepřítele bylo zatím zjištěno na tři tucty mrtvých.⁷

⁶ Viz fiktivní kresba, zachycující možný průběh požáru staroměstské vodárenské věže.

⁷ Ve skutečnosti při bojích ve dnech 12. – 17. června zemřelo, dle slov historika Zdeňka Munzara, 18 vojáků a 43 povstalců. Srov. Revoluční rok 1848 – mýty a skutečnost. In: Historie.cs [televizní dokument – online archiv ČT]. Česká televize, 2012, min. 33.

18. června, Praha

Dochází k zatýkání „revolucionářů“. Jedním z nich je i jistý Maux. Byl jat již 13. a panují oprávněné domněnky, že je to on. Ten, který zastřelil mou Eleonoru. Je to usmrkaný studentík, v bojích byl zraněn. Nakonec se schoval u ctihodného, žel pro svět nepřítel užitečného, vzdělance Bolzana.⁸ Jeho vina bude náležitě prošetřena a jestliže se prokáže...

20. června, Praha

Byl jsem obeznámen, že jedna z tak zvaných národních gard, vzniklých ku podpoře pražských událostí, usilovala o mou Štěkeň. Ozbrojený dav se vydal vstříc zámku s cílem pobořit jej jako osobní mstu mojí osobně. Ohavná nestoudnost! Díky Bohu, písecká posádka dozvěděla se o akci a při zámku se utábořila. Vstříc hlavním puškám smělost těch plebejců rychle opadla a rozutekli se.

Bohužel netuším, jak mi daný stav umožní navštívit má panství. Císaře, prodlévajícího nadále v Innsbrucku, kam z nejisté Vídně se stáhl, děsí dění v odbojných Uhrách, kde nepokoje stále trvají. Mě přidělen byl úkol zcela povstání v Českém království zlikvidovat, aby aspoň tato část státu byla zajištěna.

Vyšetřování vraždy mé zesnulé Eleonory stále nedošlo závěru. Všechny dosavadní důkazy, získané nejnovějšími postupy, ačorát stále více poukazují na nevinu Mauxe. Snad brzy nastane nějaký znatelný obrat.

26. července, Praha

Polnímu maršálu hraběti Radeckému se podařilo, dle Jeho zvyku, dosáhnouti mimořádného vítězství u jisté vesničky Custoza, nedaleko severoitalského města Verona. Válka se Sardinským králem vyhlíží teď vskutku slibně.⁹ Mohu jen doufat a modlit se za podobný vývoj i na východě říše.

A pevně věřiti ve zdraví staříckého maršála. Je to muž znamenitých mravů a schopností, pro náš stát zcela nepostradatelných. Rád bych se s ním ještě jednou znovu setkal. Od našeho posledního setkání v Benátkách uplynul bezmála rok,

16. září, Praha

Byl jsem obeznámen, že Maux byl spolu s dalšími pražskými povstalci propuštěn na svobodu. Šance na nalezení vraha Eleonory zdají se nyní zcela nicotné.

---

⁸ Zmíněným Bolzanem je českoněmecký kněz, filosof a matematik Bernard Bolzano, který skutečně v době pražského červnové povstání pobýval v Praze.

⁹ Oním mimořádným vítězstvím je míněna porážka sardinské armády rakouským vojskem vedeným maršálem Josefem Radeckým z Radče v bitvě u Custozy 25. června 1848. Toto a další vítězství, tentokrát u Novary v březnu 1849, jsou považovány za zlomové okamžiky ve vývoji první italské války za nezávislost (1848-1849), vedoucí k abdikaci sardinského krále Karla Alberta a následnému uzavření mírové smlouvy v režii Rakouského císařství.

8. října, Vídeň

Dostihly mne zprávy o nepokojích, které 6. října v hlavním městě propukly. O život přišel dle zpráv i nebohý ministr války, hrabě Baillet de Latour¹⁰, rozběsněným davem prý zlynčován a následně již mrtev na pouliční lampu zavěšen. Císař okamžitě poslechnuvši mých dřívějších rad Vídeň opustil, třebaže jen dva měsíce zpět do ní navrátil se, a přesunul svůj dvůr do Moravské Olomouce. Neprodleně se tam sám vydám. Posádky další kromě té České, tedy Dolnorakouská, Haličská a Moravská, vyjádřily mi nevyzvány svoji podporu a věrnost jako velitelé.

15. října, Olomouc

Při setkání s Jeho veličenstvem císařem na půdě arcibiskupské rezidence byl jsem v hodnosti polního maršála ustanoven vrchním velitelem všech císařských vojsk, s výjimkou těch v Itálii bojujících. Úkolem mým jest rychlé uklidnění situace v hlavním městě a následné přípravy pro tažení do Uher, kde revoluční nálady stále sílí.

19. října, Břeclav

Přecházejícího dne dorazil jsem se svým štábem do Břeclavi, bezprostředně na hranicích Dolních Rakous a Moravy nacházející se.

20. října, Břeclav

Nad Vídní vyhlášen stav obležení, zároveň adresoval jsem jejím obyvatelům výzvu k okamžitému přerušení bojů a bezpodmínečné kapitulaci.

21. října, Stammersdorf

Nakázal jsem další přesun k východnímu břehu Dunaje, kdežto oblast již byla mými muži zajištěna. Probíhají přípravy pro přechod řeky.

22. října, Stammersdorf

Přítomnost má musela v povstalcích probudit strach, neb dnes ke mně vyslali delegaci zástupců, ochotnou vyjednávat o mírovém řešení. Žel, odmítli již dříve citovaných požadavků na bezpodmínečnou kapitulaci města. Obležení trvá nadále.

¹⁰ Jedná se o hraběte Theodora Bailleta de Latour, jenž v roce 1848 skutečně zastával úřad rakouského ministra války, přičemž v této funkci rozhodl o expedování batalionu, tvořeného vídeňskými vojáky, do Uher na pomoc chorvatskému bánu Josipu Jelačićovi. Vídeňané na to reagovali ozbrojeným povstáním, v rámci něhož byl hrabě Baillet zabit a jeho tělo poté vystaveno na pouliční lampě. Podobizna zachycena na portrétu.

24. října, Hetzendorf

Včera přesunula se má vojska úspěšně přes Dunaj. Svou novou prozatímní rezidenci umístil jsem na zámek Hetzendorf v jihozápadní části města. Smyčka okolo Vídně se pevně utahuje.

Zatím se jakékoli mé akce proti Vídni omezují na uzavření města od okolí. Povstalcům však vydal jsem výzvu: buď plně kapitulují do dvou dní, nebo nařídím přímý útok na město. Vyčkávati déle již nemohu. Vojska výbojných Maďarů, zavětrivše příležitost, jak oslabiti moc Rakouska, vydali se vstříc Vídni. V žádném případě nesmím dovoliti, by padly nám do zad.

26. října, Hetzendorf

Povstalci nadále odmítají kapitulovat. Ba co víc, někteří neuposlechli mé výzvy ke stažení se z okrajových oblastí a došlo tak k několika menším potyčkám. Je nadmíru jasné, že kapitulaci nezískám dohodami, ale budu ji muset, těm bláznům, vytrhnouti z rukou násilím. Tedy budíž.

28. října, Hetzendorf

Boje započaly během poledne. Moji muži se, za podpory dělostřelecké palby, rychle zmocnili předměstských částí a v odpoledních hodinách již stáli před Invalidovnou v centru města. Nejtvrdší boje probíhaly o obec Leopoldstadt, která byla jedním z hlavních cílů. Město jako takové sice nepadlo, situace povstalců je však natolik neutěšená, že v brzké době očekávám kýženu kapitulace.

Maďarská vzbouřenecká armáda se zatím přiblížila k říčce Schwechat, jihovýchodně od města. Chorvatský bán, velevážený Josip Jelačić, který útoku na město též se zúčastnil, zhostil se úkolu říčku obsadit a zabránit dalšímu postupu nepřítele.

29. října, Hetzendorf

Ti ničemové mají tu drzost klást si po tom všem ještě podmínky! V žádném případě. Pošetilci vkládají své naděje do maďarských posíl. Jejich porážka je nyní zcela stěžejní.

30. října, Hetzendorf

V ranních hodinách došlo k další sérii vyjednávání s Vídni. Mezitím se proti Maďarům sváděly boje u Schwechatu, v nichž se nakonec za pomoci tuhé dělostřelecké palby podařilo je odraziti a zahnat zpět. Přesto přítomnost vzbouřenců z Uher stačila, aby se Vídeňané dostatečně osmělili. Jednání ztroskotala a je zjevné, že k porobení celého města jest třeba užít síly.

1. listopadu, Hetzendorf

Odpor byl zlomen. Za podpory děl moji muži vnikli do srdce města, přes vybombardované oblasti Gumpendorf, Mariahilf a Wieden, kde probíhaly tuhé boje, nakonec úspěšně dosáhli paláce Hofburg, ježto obsadili. To událo se během včerejška. Dnes ráno pak mohli všichni Vídeňané zhlédnout císařskou vlajku, pyšně vlající na vrcholku věže dómu sv. Štěpána.

6. listopad, Vídeň

Mnozí vojenští i civilní představitelé popřáli mi k úspěchu se slovy: „Vaše Jasnosti, opět jste prokázal velkou službu našemu státu, zaslouživše se o něj jako jen málokdo před Vámi.“

Brzy plánuji vydat se k císařskému dvoru, setrávajícímu v Olomouci. Sám císař si mě žádá, snad aby osobně poblahopřál mi k mému úspěchu zde. Navíc tuším, že schyluje se k velkým věcem nedozírného politického dopadu, které, jak pevně věřím, budou míti na náš stát, zmitající se ve víru nevídaných změn, blahodárný a spásný účinek.